

UZASADNIENIE

Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Ostoje Nietoperzy Beskidu Wyspowego PLH120052 został wyznaczony w związku z wypełnieniem zobowiązań Państwa Polskiego względem wymogów wynikających z dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. U. UE L 206 z 22.7.1992, str. 7-50, z późn. zm.), na podstawie decyzji Komisji Europejskiej z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (Dz. U. UE L 33 z 8.2.2011). Powyższa decyzja została zastąpiona decyzją wykonawczą Komisji Europejskiej z dnia 7 listopada 2013 r. w sprawie przyjęcia siódmego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (Dz. U. UE L 350 z 21.12.2013) wyznaczającą obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Ostoje Nietoperzy Beskidu Wyspowego PLH120052 na powierzchni 5701,2 ha.

Na podstawie art. 131 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 353, z późn. zm.) do zadań regionalnego dyrektora ochrony środowiska należy w szczególności ochrona i zarządzanie obszarami Natura 2000 na zasadach i w zakresie określonymi ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016 r. poz. 2134, 2249 i 2260 oraz z 2017 r. poz. 60 i 132), dalej zwaną ustawą o ochronie przyrody.

Zgodnie z dyspozycją przepisu art. 28 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, dla obszaru Natura 2000 sprawujący nadzór nad obszarem sporządza projekt planu zadań ochronnych na okres 10 lat; pierwszy projekt sporządza się w terminie 6 lat od dnia zatwierdzenia obszaru przez Komisję Europejską jako obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty. Na podstawie art. 28 ust. 5 ustawy o ochronie przyrody, regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, kierując się koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000.

Szczegółowy tryb sporządzania projektu planu zadań ochronnych oraz zakres prac koniecznych do wykonania na potrzeby przygotowania projektu planu, określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. z 2010 r. Nr 34, poz. 186, z późn. zm.).

Zgodnie z art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody, projekt planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 zawiera:

- 1) opis granic obszaru i mapę obszaru Natura 2000;
- 2) identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony;
- 3) cele działań ochronnych;
- 4) określenie działań ochronnych ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania, w tym w szczególności działań dotyczących:
  - a) ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk,

b) monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz monitoringu realizacji celów, o których mowa w pkt 3,

c) uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony;

5) wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, planach zagospodarowania przestrzennego województw oraz planach zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, jeżeli są niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000;

6) wskazanie terminu sporządzenia, w razie potrzeby, planu ochrony dla części lub całości obszaru.

Organ sporządzający projekt planu zadań ochronnych, zgodnie z przepisem art. 28 ust. 3 ustawy *o ochronie przyrody*, ma obowiązek zapewnienia możliwości zainteresowanym osobom i podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, udziału w pracach związanych ze sporządzaniem projektu tego dokumentu, a także, zgodnie z regulacją przepisu art. 28 ust. 4 ww. ustawy, obligatoryjnie zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*, w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie projektu dokumentu.

Na podstawie art. 27a ust. 2 ustawy *o ochronie przyrody* organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000 Ostoje Nietoperzy Beskidu Wyspowego PLH120052 jest Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Krakowie.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoje Nietoperzy Beskidu Wyspowego PLH120052 został sporządzony z uwzględnieniem wymagań określonych w art. 28 ust. 10 ustawy *o ochronie przyrody* oraz zgodnie z zapisami rozporządzenia Ministra Środowiska *w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000*. W procesie planistycznym dokonano szeregu czynności:

1. Dokonano opisu granic obszaru Natura 2000 Ostoje Nietoperzy Beskidu Wyspowego PLH120052 w formie wektorowej warstwy informacyjnej, w oparciu o wyznaczenie punktów węzłowych, dla których podano współrzędne w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992, zgodnie z wymogami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 października 2012 r. *w sprawie państwowego systemu odniesień przestrzennych* (Dz. U. z 2012 r. poz. 1247).

2. Ustalono teren objęty projektem planu zadań ochronnych. Na podstawie dokonania czynności weryfikujących stwierdzono, że w przedmiotowym postępowaniu legislacyjnym nie zachodzi przesłanka do wyłączenia z planowania obszaru Natura 2000 lub jego części, o której mowa w art. 28 ust. 11 ustawy *o ochronie przyrody*.

3. Ustalono przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Ostoje Nietoperzy Beskidu Wyspowego PLH120052. Przeanalizowano dane o obszarze przekazane do Komisji Europejskiej w formie Standardowego Formularza Danych (SDF), a także dokonano szczegółowej analizy dostępnych danych naukowych oraz wyników badań terenowych wykonanych w ramach prac związanych ze sporządzeniem projektu planu zadań ochronnych. Zgodnie z aktualnym Standardowym Formularzem Danych obszaru Natura

2000 Ostoje Nietoperzy Beskidu Wyspowego PLH120052, przedmiotami jego ochrony są:

- kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagenion*) (kod 9110),
- żyzne buczyny (*Dentario glandulosae-Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*) (kod 9130),
- jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (*Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani*) (kod *9180)¹,
- jodłowy bór świętokrzyski (*Abietetum polonicum*) (kod 91P0) a także
- podkowiec mały (*Rhinolophus hipposideros*) (kod 1303),
- nocek orzęsiony (*Myotis emarginatus*) (kod 1321) i
- nocek duży (*Myotis myotis*) (kod 1324).

4. Ustalono oceny stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków i ich siedlisk, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 Ostoje Nietoperzy Beskidu Wyspowego PLH120052 – na podstawie parametrów określonych rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, a także indywidualnego zestawu wskaźników, przyjętych na podstawie wiedzy naukowej do celów monitoringu, o którym mowa w art. 112 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody oraz raportów i notyfikacji, o których mowa w art. 38 tej ustawy. Po uwzględnieniu wyników prac terenowych stan ochrony przedmiotów ochrony oceniono następująco:

- kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagenion*) (kod 9110) – stan niezadowalający (U1),
- żyzne buczyny (*Dentario glandulosae-Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*) (kod 9130) – stan niezadowalający (U1),
- jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (*Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani*) (kod *9180) – stan właściwy i niezadowalający (FV i U1),
- jodłowy bór świętokrzyski (*Abietetum polonicum*) (kod 91P0) – stan niezadowalający (U1),
- podkowiec mały (*Rhinolophus hipposideros*) (kod 1303) – stan niezadowalający (U1),
- nocek orzęsiony (*Myotis emarginatus*) (kod 1321) – stan właściwy (FV),
- nocek duży (*Myotis myotis*) (kod 1324) – stan zły (U2).

5. Ustalono i przeanalizowano istniejące i potencjalne zagrożenia dla utrzymania lub osiągnięcia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Ostoje Nietoperzy Beskidu Wyspowego PLH120052. Uwzględniono przy tym prawdopodobne kierunki zmian uwarunkowań przyrodniczych, społecznych i gospodarczych oraz ich możliwy wpływ na parametry i wskaźniki oceny stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000. Na podstawie przeprowadzonej analizy uznano, iż do najistotniejszych istniejących i/lub potencjalnych zagrożeń obszaru należy w szczególności zaliczyć: niekontrolowaną penetrację drzewostanów poza wyznaczonymi szlakami powodującą niszczenie runa w siedliskach, nielegalne poruszanie się po lesie samochodami, motocyklami terenowymi, zaśmiecanie siedlisk, umyślne niszczenie drzew i runa, drapieźnictwo w koloniach rozrodczych nietoperzy, niepokojenie przez ludzi nietoperzy w sezonie rozrodczym, zły stan techniczny dachów pogarszający stan siedliska nietoperzy, konserwacja strychów i dachów w sezonie rozrodczym nietoperzy oraz z użyciem szkodliwych substancji i materiałów, zamknięcie wlotów dla nietoperzy, przerwanie tras migracji z kolonii na żerowiska oraz pomiędzy koloniami poprzez ogałacanie drzew, usuwanie drzew i krzewów tworzących korytarz migracyjny, niewłaściwe oświetlenie budynków, negatywne nastawienie miejscowych społeczności do obszaru Natura 2000 i ochrony nietoperzy w budynkach kościołów.

6. Ustalono cele działań ochronnych do osiągnięcia w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych w sposób umożliwiający ich monitoring i weryfikację oraz postęp w realizacji.

W odniesieniu do siedlisk leśnych zaplanowano utrzymanie stanu ochrony oraz poprawę trwałości oraz różnorodności biologicznej ekosystemów leśnych, zwiększenie udziału martwego drewna stojącego i leżącego oraz zmniejszenie antropopresji i ograniczenie wandalizmu. Dla nietoperzy zaplanowano: wykonanie zabezpieczeń kolonii letnich nietoperzy oraz ich utrzymanie, osiągnięcie właściwego stanu ochrony na wszystkich zinwentaryzowanych stanowiskach poprzez poprawę parametru stanu siedliska i perspektyw ochrony oraz utrzymanie ciągłości korytarzy ekologicznych oraz bazy żerowiskowej. Powyższe cele działań ochronnych zostały sformułowane przy uwzględnieniu istniejących uwarunkowań społeczno-gospodarczych oraz panujących ograniczeń (wynikających ze środków technicznych i aktualnego stanu wiedzy).

7. Ustalono działania ochronne zapewniające skuteczne i efektywne osiągnięcie celów działań ochronnych. W przypadku siedlisk leśnych przewidziano m.in.: poprawę cech strukturalnych oraz zwiększenie bioróżnorodności i stopnia ochrony w siedlisku poprzez odpowiednie prowadzenie gospodarki leśnej (zwiększenie ilości martwego drewna, termin wykonywania zabiegów), prowadzenie wspólnych patroli Straży Leśnej i Policji celem ograniczenia penetracji obszarów leśnych przez pojazdy spalinowe, na gruntach nie należących do Lasów Państwowych opracowanie uproszczonych planów urzędzenia lasu oraz sukcesywne sprzątanie lasu i akcje edukacyjne. Dla chronionych w obszarze nietoperzy zaplanowano działania, w tym: zabezpieczenie strychów przed odchodami nietoperzy poprzez budowę platform, zabezpieczenie folią oraz regularne sprzątanie, odpowiednie oznaczenie budynków oraz wlotów dla nietoperzy, właściwą gospodarkę zielenią wysoką w bezpośrednim sąsiedztwie kościołów, modyfikację oświetlenia kościołów, ograniczenie wpływu drapieżników, opracowanie planów gospodarowania zadrzewieniami w miejscowościach, w których znajdują się kolonie rozrodcze, utrzymanie drożności tras przelotu oraz powierzchni i spójności żerowisk. W związku ze ścisłym powiązaniem stanu zachowania przedmiotów ochrony, w szczególności nietoperzy, ze stanem wiedzy i nastawieniem właścicieli i zarządzających nieruchomościami, przewidziano przeprowadzenie na terenie całego obszaru działań informacyjnych i edukacyjnych.

8. Zaprojektowano działania dotyczące monitoringu stanu ochrony wszystkich przedmiotów ochrony obszaru oraz realizacji celów działań ochronnych zgodnie z wymogami ich ochrony. Monitoring stanu ochrony realizowany będzie zgodnie z obowiązującymi standardami metodycznymi stosowanymi w monitoringu siedlisk przyrodniczych i gatunków przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska w ramach realizacji Państwowego Monitoringu Środowiska.

9. Dokonano analizy zapisów obowiązujących studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gmin pokrywających się z obszarem Natura 2000 Ostoje Nietoperzy Beskidu Wyspowego PLH120052. Zaproponowano, aby w dokumentach, które tego nie zawierały wskazać informację (nazwę i granicę) o obszarze Natura 2000 Ostoje Nietoperzy Beskidu Wyspowego PLH120052. Ponadto wskazano na konieczność wprowadzenia ustaleń zapewniających utrzymanie liniowych elementów krajobrazu w postaci zieleni wysokiej, pełniących funkcję tras przelotu nietoperzy pomiędzy ich siedliskami o różnych funkcjach (trasy przelotu na żerowiska i zapewniające komunikację pomiędzy koloniami) oraz zieleni wysokiej w bezpośrednim otoczeniu budynków, będących stanowiskami kolonii rozrodczych nietoperzy z zastrzeżeniem, że

usuwanie drzew i krzewów na trasie warunkuje zastosowanie nasadzeń zastępczych uzupełniających lukę w trasie przelotu.

10. W efekcie prac nad sporządzeniem projektu planu zadań ochronnych, ustalono brak potrzeby sporządzenia planu ochrony dla całości lub części obszaru Natura 2000 Ostoje Nietoperzy Beskidu Wyspowego PLH120052. Plan zadań ochronnych jest wystarczającym narzędziem do zapewnienia ochrony przedmiotom ochrony w obszarze.

11. Podczas prac nad projektem przeanalizowano przebieg granic obszaru Natura 2000 Ostoje Nietoperzy Beskidu Wyspowego PLH120052. W wyniku prac uzyskano dane o koloniach rozrodczych nietoperzy zlokalizowanych w budynkach poza granicami obszaru, jednak nie wskazano proponowanych granic powiększenia obszaru, gdyż uznano, że w pierwszej kolejności propozycję powiększenia obszaru należy skonsultować z lokalnymi społecznościami, których to dotyczy.

Realizując postanowienia art. 28 ust. 3 ustawy *o ochronie przyrody*, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Krakowie umożliwił zainteresowanym osobom i podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 Ostoje Nietoperzy Beskidu Wyspowego PLH120052, udział w pracach związanych ze sporządzaniem tego projektu. W tym celu podjęto wieloetapowe działania z udziałem społeczeństwa.

W pierwszym etapie prac nad planem zadań ochronnych dokonano identyfikacji podmiotów potencjalnie zainteresowanych opracowaniem planu, w tym: podmioty związane z ochroną obszaru oraz z jego gospodarczym wykorzystaniem, lokalne samorządy, organizacje pozarządowe. Proces komunikacji ze społeczeństwem odbywał się wieloetapowo. W dniu 10 lipca 2012 r. w Limanowej odbyło się pierwsze spotkanie z osobami zainteresowanymi opracowywaniem planu, które miało na celu przekazanie informacji o przedmiotach ochrony w obszarze Natura 2000, przedstawienie harmonogramu prac oraz utworzenie Zespołu Lokalnej Współpracy.

Zaproszeni przedstawiciele organów, instytucji oraz podmiotów zainteresowanych ochroną obszaru, stworzyli tzw. Zespół Lokalnej Współpracy tj. grupę roboczą pracującą nad wypracowaniem projektu planu, a także szeroko i wnikliwie dyskutującą nad kolejnymi etapami powstawania projektu przedmiotowego dokumentu. W skład Zespołu Lokalnej Współpracy obszaru Natura 2000 Ostoje Nietoperzy Beskidu Wyspowego PLH120052 weszli przedstawiciele m.in.:

- Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Krakowie;
- wykonawcy dokumentacji planu zadań ochronnych;
- Wojewody Małopolskiego;
- Urzędów Gmin: Raciechowice, Łącko, Podegrodzie, Łososina Dolna, Jodłownik, Dobra, Laskowa, Łukowica, Słopnice, Limanowa (w.), Limanowa (m.), Wiśniowa.
- Starostwa Powiatowego w Limanowej;
- Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krakowie,
- Nadleśnictwa Limanowa;
- parafii, w których położone są kościoły z koloniami rozrodczymi nietoperzy,
- Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Małopolski Oddział Regionalny,
- Małopolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego,
- właścicieli lasów, gruntów rolnych.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Krakowie, wykonując dyspozycję określoną przepisem art. 28 ust. 4 ustawy *o ochronie przyrody* oraz § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w *sprawie sporządzenia projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000*, a także

art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*, obwieszczeniem z dnia 21.11.2012 r. znak: OP-II.082.1.145.2012.MMi, podał do publicznej wiadomości informację o przystąpieniu do sporządzenia projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Ostoje Nietoperzy Beskidu Wyspowego PLH120052 poprzez:

- wywieszenie na tablicy ogłoszeń Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Krakowie w dniach od 21.11.2012 r. do 29.03.2013 r.;

- opublikowanie na stronie Biuletynu Informacji Publicznej (BIP) Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Krakowie;

- wywieszenie na tablicach ogłoszeń Urzędu Gminy Słupnice, Urzędu Gminy Limanowa, Urzędu Miasta Limanowa, Urzędu Gminy Laskowa, Urzędu Gminy Łososina Dolna, Urzędu Gminy Raciechowice, Urzędu Gminy Łącko, Urzędu Gminy Podegrodzie, Urzędu Gminy Jodłownik, Urzędu Gminy Dobra oraz Urzędu Gminy Łukowica;

- opublikowanie ogłoszenia w prasie o odpowiednim do rodzaju dokumentu zasięgu (Gazeta Wyborcza. Dodatek Komunikaty, 27.11.2012 r.).

Kolejne spotkania Zespołu Lokalnej Współpracy odbyły się: 26 kwietnia, 15 maja i 21 listopada 2013 r., 14 lutego 2014 r. oraz 29 stycznia 2015 r. Celem spotkań dyskusyjnych było wypracowanie przez ich uczestników wspólnej wizji ochrony obszaru Natura 2000 uwzględniającej zarówno obowiązek ochrony przedmiotów ochrony przy wykorzystaniu wiedzy naukowej, jak również potrzeb osób oraz podmiotów korzystających z obszaru do zrównoważonego rozwoju. Wnoszone na bieżąco w trakcie prac Zespołu Lokalnej Współpracy uwagi i wnioski członków grupy miały realny wpływ na ostateczną treść projektu dokumentu.

Zgodnie z art. 39 ust. 1 pkt. 1-5 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* w związku z art. 28 ust. 4 ustawy *o ochronie przyrody*, w dniu 17 lutego 2015 r. ukazało się obwieszczenie znak: OP-II.082.1.13.2015.KP Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie informujące o możliwości zapoznania się oraz składania uwag i wniosków do projektu zarządzenia w sprawie planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoje Nietoperzy Beskidu Wyspowego PLH120052. Obwieszczenie zostało podane do publicznej wiadomości poprzez:

- wywieszenie na tablicy ogłoszeń Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Krakowie;

- opublikowanie na stronie Biuletynu Informacji Publicznej (BIP) Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Krakowie;

- wywieszenie na tablicach ogłoszeń Urzędu Gminy Słupnice, Urzędu Gminy Limanowa, Urzędu Miasta Limanowa, Urzędu Gminy Laskowa, Urzędu Gminy Łososina Dolna, Urzędu Gminy Raciechowice, Urzędu Gminy Łącko, Urzędu Gminy Podegrodzie, Urzędu Gminy Jodłownik, Urzędu Gminy Dobra, Urzędu Gminy Łukowica oraz Urzędu Gminy Wiśniowa;

- opublikowanie w dniu 17.02.2015 r. ogłoszenia w prasie o odpowiednim do rodzaju dokumentu zasięgu (Gazeta Wyborcza, Dodatek Komunikaty).

Projekt zarządzenia i dokumentacja do planu zadań ochronnych zostały umieszczone na stronie internetowej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Krakowie, na Platformie Informacyjno-Komunikacyjnej (<http://pzo.gdos.gov.pl/>) oraz były dostępne w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowisk w Krakowie. Osoby zainteresowane projektem miały 21 dni na składanie uwag i wniosków.

W wyznaczonym terminie wpłynęły następujące uwagi i wnioski:

Podmiot zgłaszający i data zgłoszenia	Uwaga lub wniosek	Sposób rozpatrzenia
Departament Zarządzania Zasobami Przyrody Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, 27.02.2015 r.	Uwaga o doprecyzowanie zapisu w § 6 ustępach 1 i 2	Uwaga uwzględniona. Poprawiono wskazane zapisy, jednoznacznie wskazując, który załącznik zawiera lokalizację działań ochronnych dla siedlisk przyrodniczych, a który dla gatunków zwierząt i ich siedlisk.
	Uwaga do działania ochronnego nr 80 „Utrzymanie i oznakowanie wlotów dla nietoperzy” dotycząca podmiotu odpowiedzialnego za wykonanie działania.	Uwaga częściowo uwzględniona. W kościele w Laskowej wloty dla nietoperzy są właściwie oznakowane. Intencją działania ochronnego pn. „Utrzymanie i oznakowanie wlotów dla nietoperzy” jest utrzymanie drożnych wlotów i ich oznakowania w obecnym stanie. Działanie to jest dla właściciela bezkosztowe. Poprawiono nazwę działania, aby w pełni odpowiadała jego treści. Zmianę w nazwie działania wprowadzono w analogicznych działaniach dla pozostałych kolonii rozrodczych.
	Uwaga do załączniku nr 1 do projektu zarządzenia: podano błędne współrzędne punktów załamania granicy dla enklawy „kościół w Ujanowicach”.	Uwaga uwzględniona. Poprawiono współrzędne punktów załamania granicy dla enklawy „kościół w Ujanowicach”.
Burmistrz Miasta Limanowa (pismo znak: ZP.6122.1.2015), 02.03.2015 r.	Wniosek o dokonanie korekty granicy obszaru Natura 2000 w rejonie ulicy Reymonta w Limanowej z uwagi na niewystępowanie siedliska nietoperzy we wskazanym terenie.	Uwaga nie dotyczy treści zarządzenia. Zakres zarządzenia sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 nie zawiera zmiany granicy obszaru. Wniosek o dokonanie korekty granicy obszaru Natura 2000 złożony przez Burmistrza Miasta Limanowa pismem znak: ZP.6122.1.2015 z dnia 02.03.2015 r. Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Krakowie uznała za zasadny i przekazała zgodnie z procedurą Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska z prośbą o dalsze procedowanie. W przypadku przychylenia się do wniosku Komisji Europejskiej, po wydaniu przez nią decyzji o korekcie granic obszaru, zmiana ta zostanie uwzględniona w zarządzeniu.
	Uwaga do załącznika nr 7 do zarządzenia: wniosek o wyłączenie z trasy przelotu nietoperzy centralnej części działek nr ew. 95 i 96/6 obr. ew. 1 w Limanowej a pozostawienie trasy przelotu w obrębie zadrzewionej skarpy terenowej znajdującej się na działkach 96/7 i 96/6 przylegającej do działek nr ew. 95 i 97/5. Wnioskowana do wyłączenia z trasy przelotu część działek nr ew. 96/7 i 96/6 porośnięta jest młodymi niewielkimi samosiejkami topoli oraz sześcioma sztukami topoli, które są w złym stanie zdrowotnym i przy realizacji inwestycji na działkach nr ew. 96/7 i 96/6 muszą	Uwaga nieuwzględniona. Korytarze migracji na żerowiska zostały wyznaczone przez specjalistów chiropterologów w oparciu o znajomość gatunków nietoperzy oraz występujące w otoczeniu kolonii struktury krajobrazu. Wskazane we wniosku zadrzewienie jest częścią jedyne korytarza migracji, który prowadzi do większego kompleksu leśnego – żerowiska. Ograniczenie korytarza do zasięgu jak we wniosku może być ryzykowne: w sytuacji obumarcia, wyłamania lub konieczności usunięcia drzewa ze wskazanej skarpy nie będzie można w krótkim czasie zrekompensować pogorszenia stanu ochrony populacji nietoperzy. Wskazanie w planie zadań ochronnych zadrzewień jako trasy przelotu nie neguje możliwości ich użytkowania zgodnie z przeznaczeniem w miejscowym planie

	<p>zostać usunięte. Działki te zgodnie z obowiązującym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego przeznaczone są pod usługi użyteczności publicznej i usługi komercyjne, symbol – U.</p>	<p>zagospodarowania przestrzennego. Realizacja ewentualnych inwestycji w sposób nie pogarszający stanu zachowania nietoperzy (nie przerywający trasy migracji) nie będzie znacząco negatywnie oddziaływać na obszar, np. zainwestowanie działki można zrealizować z pozostawieniem nieoświetlonego pasa zieleni wysokiej pełniącej funkcję korytarza migracji. Jednocześnie fakt przeznaczenia danego terenu pod usługi nie oznacza, że nietoperze go nie wykorzystują. Na czas sporządzania planu zadań ochronnych wskazany we wniosku teren pozostaje niezabudowany i zadrzewiony, a o sposobie przeprowadzenia ewentualnej inwestycji powinna zdecydować przeprowadzona ocena oddziaływania na obszar Natura 2000.</p>
	<p>Wnosi się o usunięcie błędnej lokalizacji kolonii rozrodczej nietoperzy, która zamiast w Kościele w Łososinie Górnej została zlokalizowana na zabudowaniach Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej w Limanowej (załącznik nr 8 dokumentacji projektu planu zadań ochronnych).</p>	<p>Uwaga nie dotyczy treści zarządzenia. W załączniku mapowym nr 7 do zarządzenia lokalizacja kolonii rozrodczej nietoperzy w kościele w Łososinie Górnej została zaznaczona prawidłowo. Błąd dotyczy dokumentacji do planu zadań ochronnych. Zgodnie z uwagą poprawiono załącznik mapowy do dokumentacji.</p>
<p>Wójt Gminy Łącko (pismo znak: ROR.6121.8.2012), 02.03.2015 r.</p>	<p>W załączniku nr 5 do zarządzenia – działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania, enklawa Łącko, Jazowsko, proponuje się zmianę zapisu „... dopuszcza się usuwanie drzew i krzewów ze względów bezpieczeństwa, jednakże wycinka drzew czy krzewów oraz znacząca redukcja koron powinny być połączone z nasadzeniami młodych drzew i krzewów wyłącznie rodzimych gatunków liściastych, uzupełniających luki w trasach przelotu...”, zastąpić zapisem „... dopuszcza się usuwanie drzew i krzewów ze względów bezpieczeństwa, jednakże wycinka drzew czy krzewów oraz znacząca redukcja koron, powinny być połączone z nasadzeniami młodych drzew i krzewów wyłącznie rodzimych gatunków, uzupełniających luki w trasach przelotu...”.</p> <p>Podyktowane jest to tym, że obecnie na przedstawionych trasach przelotu rosną zarówno drzewa liściaste i iglaste. Ewentualne zastępowanie przydomowych nasadzeń żywopłotów iglastych na liściaste nie miałyby uzasadnienia.</p>	<p>Uwaga uwzględniona. Zmieniono treść działania ochronnego pn. „Utrzymanie bezpiecznego wlotu dla nietoperzy” dla wszystkich kolonii rozrodczych w obszarze Natura 2000 następująco: „... dopuszcza się usuwanie drzew i krzewów ze względów bezpieczeństwa, jednakże wycinka drzew czy krzewów oraz znacząca redukcja koron, powinny być połączone z nasadzeniami młodych drzew i krzewów wyłącznie rodzimych gatunków, uzupełniających luki w trasach przelotu. Rośliny nasadzone na miejsce usuniętych powinny być odpowiednio wysokie, tak by rekompensowały funkcję usuniętego drzewa lub krzewu. Zaleca się stosowanie w nasadzeniach gatunków liściastych o obszernej koronie, spełniających funkcję żerowiska dla nietoperzy.” W działaniu wskazano na wielkość nasadzanych roślin, która powinna być odpowiednio duża, by zrekompensować wycinane drzewo lub krzew. Tożsamy zapis umieszczono również w działaniach ochronnych pn. „Utrzymanie zwartości i ciągłości zadrzewień, zakrzewień oraz zarośli” dotyczących tras przelotu na żerowiska.</p>

	<p>Wniesiono w załączniku nr 7 o zmniejszenie zaznaczenia tras przelotu.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. We wniosku nie ma uzasadnienia dla zmniejszenia zasięgu tras przelotu, ani informacji szczegółowej, których tras przelotu dotyczy wnioski. Zapewnienie tras przelotu na żerowiska jest jednym z podstawowych wymogów ochrony nietoperzy w koloniach rozrodczych. Zadrzewienia stanowiące trasy migracji są narażone na silną antropopresję (inwestycje, kwestie bezpieczeństwa), więc ograniczenie ich ochrony może doprowadzić do przerwania ich ciągłości, co przełoży się na pogorszenie stanu zachowania nietoperzy, a w konsekwencji może doprowadzić do utraty kolonii. W związku z powyższym nie było możliwości pozytywnego rozpatrzenia uwagi.</p>
<p>Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krakowie, 03.03.2015 r.</p>	<p>W załączniku nr 3 do zarządzenia w opisie zagrożeń dla siedlisk: 9110 Kwaśne buczyny, 9130 Żyzne buczyny, 91P0 Jodłowy bór świętokrzyski – zagrożenia potencjalne: 1. <i>B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew. B02.06 Przerzedzenie warstwy drzew. F04 Pozyskiwanie/usuwanie roślin łąkowych – ogólnie.</i> Opis zagrożenia: zbyt intensywne usuwanie drewna martwego i nadmierne przerzedzanie drzewostanu. Propozycja korekty: zbyt intensywne usuwanie drewna martwego. Nadmierne przerzedzanie drzewostanu w lasach, dla których nie sporządzono uproszczonych planów urzędzenia lasu. 2. <i>B07 Inne rodzaje praktyk leśnych, niewymienione powyżej.</i> Opis zagrożenia: wykonywanie prac leśnych w niewłaściwych terminach, niezgodnie z zasadami hodowli lasu. Zagrożenie wykreślić. Korekta: gospodarka leśna w lasach prywatnych prowadzona bez uproszczonych planów urzędzenia lasu.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Wymienione w uwadze zagrożenia dla siedlisk: 9110 Kwaśne buczyny, 9130 Żyzne buczyny i 91P0 Jodłowy bór świętokrzyski, w projekcie zarządzenia zostały wskazane jako potencjalne, co oznacza, że w czasie sporządzania planu zadań ochronnych nie stwierdzono, że istotnie oddziałują na siedliska, ale w przyszłości może dojść do takiej sytuacji. Zagrożenie opisane jako „nadmierne przerzedzanie drzewostanu” zostało zidentyfikowane przez eksperta fitosocjologa na terenie lasów będących w zarządzie Nadleśnictwa Limanowa, więc nie można przypisać tego zagrożenia jedynie do „lasów, dla których nie sporządzono uproszczonych planów urzędzenia lasu” (tj. lasów własności innej niż Skarbu Państwa). Odnosząc się do drugiej części uwagi należy stwierdzić, iż „gospodarka leśna w lasach prywatnych prowadzona bez uproszczonych planów urzędzenia lasu” nie jest tożsama z wymienionym w zarządzeniu zagrożeniem potencjalnym tj. „wykonywanie prac leśnych w niewłaściwych terminach, niezgodnie z zasadami hodowli lasu”. W opisie zagrożenia wyraźnie wskazano na niebezpieczne dla siedlisk aspekty gospodarki leśnej, jednak nie można stwierdzić, że w lasach prywatnych, dla których nie sporządzono uproszczonych planów urzędzenia lasu one zawsze występują. Tym bardziej, że nadzór nad lasami prywatnymi na terenie powiatu limanowskiego w imieniu Starostwa prowadzi Nadleśnictwo Limanowa. Z drugiej strony, pewne działania, np. w sytuacjach klęskowych lub zagrożenia bezpieczeństwa, w lasach własności Skarbu Państwa mogą być prowadzone w niewłaściwym dla siedliska terminie oraz, z przyczyn wyższej konieczności, niezgodnie z zasadami hodowli lasu.</p>
	<p>Zapisy dla siedliska *9180 Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach, uwaga do zagrożenia istniejącego <i>G05.04</i></p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Płaty siedliska *9180 Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach występują na terenie rezerwatu przyrody „Kostrza” oraz</p>

	<p><i>Wandalizm. Zaśmiecanie siedliska, umyślne niszczenie drzew i runa.</i> Zagrożenie wykreślić. Takiej sytuacji nie zaobserwowano. Siedlisko 9180 występuję głównie w rezerwacie Kostrza, w którym zgodnie z zapisem w przedmiotowym dokumencie zagrożeń nie zidentyfikowano.</p>	<p>w drzewostanach gospodarczych. Dla terenu rezerwatu nie zidentyfikowano zagrożeń istniejących. Zagrożenie istniejące dla siedliska *9180 - G05.04 Wandalizm. Zaśmiecanie siedliska, umyślne niszczenie drzew i runa, zostało w zarządzeniu przypisane płatom poza terenem rezerwatu przyrody „Kostrza”, w których w trakcie prac terenowych stwierdzono powyższą negatywną działalność.</p>
	<p>Uwaga do zagrożenia potencjalnego B04 <i>Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych (leśnictwo). Zubożenie bazy pokarmowej nietoperzy na skutek stosowania insektycydów w lasach.</i> Prośba o wykreślenie. W lasach Beskidu Wyspowego nie stosowano i w najbliższym 10-leciu nie będzie się stosować insektycydów. Dotyczy to zarówno lasów państwowych jak i prywatnych i wynika z obowiązujących przepisów prawa.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Zagrożenie B04 w zarządzeniu jest wskazane jako potencjalne. Aktualna sytuacja prawna nie powoduje braku możliwości wystąpienia zagrożenia, a jedynie wskazuje, że zgodnie z przepisami prawa takiej działalności nie można wykonać.</p>
	<p>W załączniku nr 4 do zarządzenia w celach działań ochronnych należy w odniesieniu do wszystkich siedlisk złączyć zapis w pkt. 4 dotyczącym wandalizmu i zastąpienia zapisem: Zmniejszenie antropopresji oraz ograniczenie zaśmiecania siedliska. Wandalizm w ścisłym znaczeniu tego słowa, w lasach Beskidu Wyspowego jest zjawiskiem sporadycznym.</p>	<p>Uwaga uwzględniona. „Wandalizm” jako zagrożenie został w planie zadań ochronnych przypisany przede wszystkim do sytuacji zaśmiecania cennych siedlisk przyrodniczych. Zmieniono zapis w załączniku nr 4 zgodnie z uwagą.</p>
	<p>W załączniku nr 5 do zarządzenia w opisie zagrożeń dla siedlisk 9110, 9130 i 91P0 prośba o uwzględnienie uwag zawartych w załączniku nr 5 do pisma ZO7210.2.52.2015.BM z 03.02.2015 r.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Załącznik nr 5 do zarządzenia zawiera działania ochronne, a nie zagrożenia wraz z opisami. Załącznik nr 5 do pisma ZO7210.2.52.2015.BM z 03.02.2015 r. zawiera uwagi do działań ochronnych w wersji ujętej w dokumentacji, która różni się od wersji zawartej w zarządzeniu. W związku z tym nie ma możliwości uwzględnienia zgłoszonej uwagi.</p>
	<p>Nie do przyjęcia jest sformułowanie: pozostawianie martwego drewna stojącego i leżącego w ilości średnio 10-20 m³/ha. Ilość martwego drewna wynika między innymi ze składu gatunkowego, fazy rozwojowej i konieczności zachowania trwałości drzewostanu. W drzewostanach obecnie występuje pewna ilość drewna martwego, ale nie przeprowadzono pomiarów w celu jej określenia w m³. Na pewno nie jest to ilość jak proponowany wskaźnik. W dziesięcioleciu w drzewostanach</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Treść działań ochronnych dotyczących poprawy cech strukturalnych oraz zwiększenia bioróżnorodności i stopnia ochrony w siedliskach 9110, 9130 i 91P0, w załączniku nr 5 do zarządzenia zawiera zapis: „Pozostawianie martwego drewna stojącego i leżącego w ilości średnio 10-20 m³/ha w drzewostanach klas IV i wyższych, odpowiednio do składu gatunkowego, fazy rozwojowej i zasady zachowania trwałości drzewostanów, ze szczególnym uwzględnieniem pozostawiania drzew martwych stojących, w tym dziuplastych”. Powyższy zapis uwzględnia już postulowaną w uwadze propozycję zapisu z wyjątkiem</p>

	<p>ze względu na ich wysoką żywotność nie zajądą procesy, które doprowadzą do uzyskania proponowanych wartości. W drzewostanach w optymalnej fazie rozwoju (wiek 100-150 lat), a takie dominują w obszarze, proces zamierania drzew szczególnie buka i jodły jest bardzo wolny ze względu na ich długowieczność (dożywają 300-400 lat). Proponujemy zapis dla siedlisk 9110, 9130 i 91P0: Pozostawianie martwego drewna stojącego i leżącego w drzewostanach klas IV i wyższych odpowiednio do składu gatunkowego, fazy rozwojowej i zasady zachowania trwałości drzewostanów, ze szczególnym uwzględnieniem wszystkich drzew dziuplastych, w celu zwiększania jego ilości.</p>	<p>podania ilości martwego drewna, z której to informacji nie ma możliwości rezygnacji, gdyż jest to jeden z ważnych wskaźników stanu zachowania siedlisk leśnych, a działanie musi być możliwe do weryfikacji. Jednocześnie zwraca się uwagę, że obecny zapis uwzględnia naturalną specyfikę drzewostanów złożonych z różnych gatunków i w różnych klasach wieku. Ponadto zakłada się pozostawianie martwego drewna, czyli pozostawianie do naturalnego rozkładu tej ilości martwych i zamierających drzew, które wydzielają się na skutek naturalnych procesów.</p>
	<p>Działanie dotyczące ustanowienia otuliny rezerwatu przyrody „Kostrza” uważamy za zupełnie zbędne. Rezerwat jest otoczony lasami w zarządzie Nadleśnictwa Limanowa i należycie chroniony przed niekorzystnymi zewnętrznymi oddziaływaniami. Gospodarka leśna prowadzona zgodnie z PUL gwarantuje utrzymanie tego stanu.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Działanie ochronne nr 10 pn. „Ochrona rezerwatowa” przypisane do płatu siedliska priorytetowego 9180 Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach <i>Tilio platyphyllis-Acerion pseudoplatani</i> zakładało „podjęcie działań w kierunku ustanowienia otuliny rezerwatu przyrody „Kostrza”. Zapis ten wynikał z potrzeby ochrony siedliska priorytetowego, którego płaty dochodzą do granicy rezerwatu przyrody. Ustanowienie otuliny rezerwatu przyrody mogłoby wzmocnić ochronę samego rezerwatu i siedliska 9180. Po przeanalizowaniu uznano, że możliwe jest uwzględnienie uwagi i wykreślenie zapisu dotyczącego otuliny rezerwatu. Cel ochrony płatów jaworzyny zostanie osiągnięty dzięki wprowadzeniu do działania ochronnego nr 11 pn. „Poprawa cech strukturalnych oraz zwiększenie bioróżnorodności i stopnia ochrony w siedlisku 9180” zapisu: „Nieprowadzenie gospodarki leśnej w strefie buforowej w promieniu 30 m wokół płatu, oprócz zabiegów wynikających z zagrożenia bezpieczeństwa użytkowników szlaku turystycznego biegnącego granicą rezerwatu przyrody”.</p>
<p>Rada Parafialna kościoła w Żmiącej i Rada Sołecka Wsi Żmiąca, 08.03.2015 r.</p>	<p>Wniosek o wykreślenie z obszaru Natura 2000 miejscowości Żmiąca wraz z siedliskiem w kościele parafialnym w Żmiącej. Według wnioskujących od 2009 r. w kościele w Żmiącej nie ma nietoperzy i umieszczenie Żmiącej w planie zadań ochronnych jest nieuzasadnione. Brak nietoperzy potwierdzono w trakcie dwóch wizji na strychu kościoła.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. W odniesieniu do wniosku o wyłączenie z granic obszaru Natura 2000 terenów miejscowości Żmiąca należy zaznaczyć, że poza kościołem w Żmiącej, plan zadań ochronnych wskazuje te tereny jako obszary istotne dla nietoperzy tzn.: trasy przelotu i żerowiska. Istotne jest również to, że Żmiąca znajduje się w jednej enklawie obszaru wraz z koloniami rozrodczymi zlokalizowanymi w kościołach w Jaworznej i Ujanowicach. W związku z tym,</p>

		<p>siedliska nietoperzy wskazane w miejscowości Żmiąca stanowią istotne siedliska dla nietoperzy z wszystkich kolonii rozrodczych z danej enklawy, w szczególności, że Żmiąca jest położona pomiędzy kościołami w Jaworznej i Ujanowicach. W niewielkiej odległości od ekławy Jaworzna-Żmiąca-Ujanowice położone są również enklawy obszaru: Kamionka Mała, Laskowa i Łososina Górna, w których zlokalizowane są kolonie rozrodcze nietoperzy. Jednym z głównych zagrożeń dla nietoperzy będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 Ostoje Nietoperzy Beskidu Wyspowego jest utrata tras migracji i terenów żerowiskowych. Wyłączenie z obszaru Natura 2000 terenu miejscowości Żmiąca zmniejszyłoby powierzchnię chronionych siedlisk nietoperzy oraz pogorszyłoby integralność obszaru Natura 2000. Wnioskowany do wyłączenia fragment obszaru Natura 2000 jest istotny dla zachowania połączeń pomiędzy koloniami rozrodczymi w obszarze oraz integralności obszaru Natura 2000.</p>
<p>Parafia Rzymskokatolicka p.w. Najświętszego Imienia Marii w Laskowej, 09.03.2015 r.</p>	<p>Uwaga dotycząca działania polegającego na zmianie oświetlenia kościoła w Laskowej: obecne oświetlenie nie oświetla wieżyczki z wlotami dla nietoperzy, więc nie utrudnia im wlotu.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Zapis działania ochronnego dla kolonii rozrodczej zlokalizowanej w kościele w Laskowej pn. „Zapewnienie bezpiecznego wlotu dla nietoperzy” brzmi: <i>Likwidacja lub zmiana kierunku części obecnego oświetlenia zewnętrznego budynku, znajdującego się po jego prawej stronie, oświetlającego wloty nietoperzy. Zalecane jest zainstalowanie latarni świecących w dół, z lampami sodowo-potasowymi.</i> Zapis ten został doprecyzowany na wniosek przedstawicieli Gminy Laskowa na spotkaniu konsultacyjnym. Oświetlenie schronienia nietoperzy i jego bezpośredniego otoczenia pogarsza warunki bytowe tych nocnych zwierząt unikających światła, ponadto naraża je na ataki drapieżników. Nadmierne, lub niewłaściwie skierowane oświetlenie budynku powoduje stopniowe zmniejszanie się liczebności kolonii rozrodczej, co może doprowadzić ostatecznie do jej likwidacji. W celu ograniczenia negatywnego oddziaływania oświetlenia założono likwidację jego części lub zmianę kierunku padania światła, tak by zmniejszyć natężenie światła wokół kościoła, a tym samym zminimalizować zagrożenie dla nietoperzy. W związku ze zgłoszoną uwagą, po przeanalizowaniu istniejącego oświetlenia wokół kościoła w Laskowej, zmieniono brzmienie działania na: <i>Optymalizacja oświetlenia zewnętrznego budynku kościoła i jego otoczenia w sposób minimalizujący zagrożenie ze strony nadmiernego oświetlenia</i></p>

		<p>włotów dla nietoperzy. Poprawiono również określenie podmiotu odpowiedzialnego za wykonanie działania na: <i>Sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 w porozumieniu z właścicielem/zarządcą budynku oraz Wójtem Gminy Laskowa.</i></p>
<p>Starostwo Powiatowe w Limanowej, 09.03.2015 r.</p>	<p>Załącznik nr 3 do zarządzenia, zagrożenie <i>G05.06 Chirurgia drzewna, ścinanie na potrzeby bezpieczeństwa, usuwanie drzew przydrożnych.</i> Ścinanie ze względu na zagrożenie bezpieczeństwa życia i mienia powinno mieć priorytetowy charakter i mimo że jest wpisane w istniejące lub potencjalne zagrożenia powinien być jasny odnośnik regulujący tą sprawę.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Lista zagrożeń wykazana w załączniku nr 3 do zarządzenia nie stanowi listy zakazów, a jedynie wskazuje, które aspekty działalności w siedliskach nietoperzy pogarszają stan tych siedlisk i negatywnie wpływają na populację zwierząt. Opis wskazanego zagrożenia brzmi: Przerwanie bezpiecznych tras przelotu na skutek braku nasadzeń zastępczych na miejsce usuwanych drzew i krzewów. Nadmierne przycinanie koron drzew, ogałacanie drzew. Z zapisu tego wynika, że zagrożeniem nie jest samo usuwanie drzew, a brak stosowania nasadzeń zastępczych na miejsce usuwanych. Jednocześnie w załączniku nr 5 do zarządzenia w działaniach ochronnych pn. „Utrzymanie zwartości i ciągłości zadrzewień, zakrzewień oraz zarośli” oraz „Utrzymanie bezpiecznego, wlotu dla nietoperzy”, odpowiadających na powyższe zagrożenie, wskazano wyraźnie możliwość usuwania drzew i krzewów ze względów bezpieczeństwa.</p>
	<p>Załącznik nr 3 do zarządzenia, zagrożenie <i>E06.02 Odbudowa, remont budynków.</i> W rozwinięciu zagrożeń potencjalnych są wymienione „Prace remontowe dachu i strychu prowadzone w okresie rozrodu nietoperzy tj. od 15.04. do 15.09, uszczelnianie strychów – likwidacja włotów, stosowanie toksycznych środków konserwacji drewna, stosowanie membran dachowych”. Większość dachów domów prywatnych jest remontowana właśnie w tym okresie, co wynika z charakterystyki klimatu i długości zalegania pokrywy śnieżnej. Należy przeanalizować właściwy zapis, by nie utrudniać mieszkańcom możliwości zmian pokryć dachowych.</p>	<p>Uwaga uwzględniona. Zagrożenie E06.02 odnosi się do budynków wskazanych w zarządzeniu, w których zlokalizowane są kolonie rozrodcze nietoperzy. Budynki wskazane są z nazwy (np. kościół w Skrzydlnej), ponadto wskazuje się ich lokalizację na załączniku mapowym (załącznik nr 7 do zarządzenia). W celu jednoznacznego wskazania, którego budynku dotyczy wymienione zagrożenie, w opisie dodane zostanie słowo „kościół” lub „klasztór”, tak by podkreślić którego budynku dotyczy zapis.</p>
	<p>Załącznik nr 3 do zarządzenia, w zagrożeniu „H06.02 Zanieczyszczenie świetlne” należy doprecyzować, że iluminacja obiektów sakralnych jest bezpieczna dla nietoperzy pod warunkiem zacielenia włotów oraz najbliższych połączeń elementów krajobrazu stanowiących ich trasę migracji na żerowisko.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. W opisie zagrożenia wyraźnie wskazano, że zagrożeniem jest iluminacja budynku oświetlająca włoty dla nietoperzy oraz trasy migracji na żerowiska.</p>

	<p>Załącznik nr 5 do zarządzenia: Ogólna uwaga co do tytułu kolumny „Podmiot odpowiedzialny za wykonanie”, w którym niejednokrotnie jest wpisany urząd Starostwa Powiatowego w Limanowej, Starosty Limanowskiego. Należy doprecyzować zakres odpowiedzialności, gdyż jest to ogólny zapis, który wywołuje czasem błędne skojarzenia (jako przykład podano działanie nr 25, 36, 37, 63, 64, 75, 76). Zapisy takie muszą zostać doprecyzowane, gdyż za iluminację, czy zadrzewienia odpowiadają jedynie właściciel lub zarządcy obiektów. Starosta jedynie wydaje zezwolenia na niektóre czynności w zależności od posiadacza terenu.</p>	<p>Uwaga uwzględniona. Doprecyzowano podmioty wskazane jako odpowiedzialne za wykonanie poszczególnych działań. W sytuacji, gdy podmiotów jest kilka, a ich zakres kompetencji jest różny, wskazano w jakim zakresie odpowiadają za realizację działania. Starostwo powiatowe wydaje zgodę na budowę oświetlenia budynku, lub jego otoczenia, w odpowiedzi na zgłoszenie robót budowlanych lub w formie pozwolenia na budowę. Znane są przypadki instalacji oświetlenia budynków z koloniami rozrodczymi nietoperzy i ich bezpośredniego otoczenia (np. latarnie oświetlające parking przy kościele, lub gminny teren rekreacyjny), które bardzo negatywnie oddziałuje na nietoperze, jednak nie zostało to w pozwoleniach na budowę rozpatrzone przez starostwo powiatowe. Rozpatrzenie zagrożenia dla nietoperzy i ich siedlisk na etapie wydawania pozwolenia, umożliwi dostosowanie oświetlenia w taki sposób, aby nie szkodziło chronionym zwierzętom. Ponadto w kompetencjach starosty jest wydawanie zezwolenia na wycinkę drzew i krzewów na działce należącej do gminy i jak wskazano powyżej od właściwego przeanalizowania oddziaływania planowanej wycinki na trasy przelotu nietoperzy i nałożenia ewentualnych warunków zależec będzie wpływ usunięcia drzew lub krzewów na przedmioty ochrony w obszarze Natura 2000.</p>
<p>Urząd Gminy Laskowa (pismo znak: GPI.6120.3.2015), 10 marca 2015r.</p>	<p>Wniosek o wykreślenie z planu zadań ochronnych zapisu dotyczącego: <i>Likwidacji części obecnego oświetlenia i zainstalowania latarni świecących w dół z lampami sodowo-potasowymi dla stanowiska w kościele – enklawa „Kościół w Laskowej”.</i> Wprowadzenie takiego zapisu wydaje się być mało zrozumiałym i nieuzasadnionym merytorycznymi argumentami. Na uwagę zasługuje bowiem fakt, że budynek kościoła jest już od co najmniej 10 lat oświetlony w ten sam sposób i dotychczas nie zdarzył się przypadek aby w otoczeniu budynku znaleziono martwego przedstawiciela chronionego gatunku nietoperza, zatem jak z powyższego wynika istniejące oświetlenie nie jest czynnikiem szkodzącym funkcjonowaniu chronionej populacji.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Zapis działania ochronnego dla kolonii rozrodczej zlokalizowanej w kościele w Laskowej pn. „Zapewnienie bezpiecznego wlotu dla nietoperzy” brzmi: <i>Likwidacja lub zmiana kierunku części obecnego oświetlenia zewnętrznego budynku, znajdującego się po jego prawej stronie, oświetlającego wloty nietoperzy. Zalecane jest zainstalowanie latarni świecących w dół, z lampami sodowo-potasowymi.</i> Zapis ten został doprecyzowany na wniosek przedstawicieli Gminy Laskowa na spotkaniu konsultacyjnym. Nadmierne oświetlenie schronienia nietoperzy i tras migracji nie powoduje śmierci zwierząt w locie, więc argument o nieznaledzeniu wokół kościoła martwych nietoperzy, nie może przemawiać o braku negatywnego oddziaływania oświetlenia kościoła na nietoperze. Oświetlenie schronienia nietoperzy i jego bezpośredniego otoczenia pogarsza warunki bytowe tych nocnych zwierząt unikających światła, ponadto naraża je na ataki drapieżników. Nadmierne, lub niewłaściwie skierowane oświetlenie budynku powoduje stopniowe zmniejszanie się liczebności kolonii</p>

		<p>rozdrodzej, co może doprowadzić ostatecznie do jej likwidacji.</p> <p>W celu ograniczenia negatywnego oddziaływania oświetlenia założono likwidację jego części lub zmianę kierunku padania światła, tak by zmniejszyć natężenie światła wokół kościoła, a tym samym zminimalizować zagrożenie dla nietoperzy.</p> <p>W związku ze zgłoszoną uwagą, po przeanalizowaniu istniejącego oświetlenia wokół kościoła w Laskowej, zmieniono brzmienie działania na: <i>Optymalizacja oświetlenia zewnętrznego budynku kościoła i jego otoczenia w sposób minimalizujący zagrożenie ze strony nadmiernego oświetlenia wlotów dla nietoperzy. Poprawiono również określenie podmiotu odpowiedzialnego za wykonanie działania na: Sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 w porozumieniu z właścicielem/zarządcą budynku oraz Wójtem Gminy Laskowa.</i></p>
	<p>Wniosek o wykreślenie z planu zadań ochronnych zapisu dotyczącego: <i>Sporządzenia uproszczonych planów urządzania lasu na obszarach żerowiskowych w lasach prywatnych.</i></p> <p>Plany urządzania lasów opracowuje się dla powierzchni lasów powyżej 10 ha. Obszar żerowiska w lasach prywatnych składa się z rozdrobnionych powierzchni lasu należących do wielu właścicieli i w naszej ocenie nie przekraczają te powierzchnie 10 ha.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Uproszczone plany urządzania lasu (UPUL) dla lasów prywatnych zgodnie z ustawą z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. 2014 poz. 1153 ze zm.) są sporządzane na zlecenie starosty. UPUL sporządzany jest dla lasu, którego łączna powierzchnia jest nie mniejsza niż 10 ha, niezależnie od rozdrobnienia działek ewidencyjnych w danym kompleksie leśnym. W granicach obszaru Natura 2000 Ostoje Nietoperzy Beskidu Wyspowego PLH120052 występują kompleksy lasów stanowiących własność prywatną o powierzchni przekraczającej 10 ha, a z uwagi na potrzebę zapewnienia trwałości lasów stanowiących żerowiska nietoperzy, zasadne jest sporządzenie dokumentów, które zapewnią prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej, czyli uproszczonych planów urządzania lasu.</p>
	<p>Wniosek o wykreślenie z planu zadań ochronnych zapisu dotyczącego: <i>Pozostawienie martwego drewna stojącego i leżącego w drzewostanach klas IV i wyższych (1 m³/ha/rok co po 10 latach stanowić będzie 10 m³ drewna martwego na 1 ha).</i></p> <p>Uwzględniając czasokres procesu rozkładu martwego drewna w lasach, nie ma możliwości utrzymania w ciągu 10 lat drewna martwego, na poziomie 10 m³ drewna martwego na 1 ha.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Brak w zarządzeniu wskazanego zapisu. Działanie ochronne dotyczące siedlisk leśnych skierowane na zwiększenie ilości martwego drewna w zarządzeniu ma brzmienie: <i>Pozostawianie martwego drewna stojącego i leżącego w ilości średnio 10-20 m³/ha w drzewostanach klas IV i wyższych, odpowiednio do składu gatunkowego, fazy rozwojowej i zasady zachowania trwałości drzewostanów, ze szczególnym uwzględnieniem pozostawiania drzew martwych stojących, w tym dziuplastych.</i></p>
	<p>Wniosek o wykreślenie z planu zadań ochronnych zapisu dotyczącego: <i>Zwiększenie wskaźnika zadrzewienia do 0,7 (wskazane 0,8)</i></p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Brak w zarządzeniu wskazanego zapisu. Działanie ochronne dotyczące siedlisk leśnych skierowane na zwiększenie zawartości drzewostanu w zarządzeniu ma brzmienie:</p>

	<p><i>poprzez ograniczenie użytkowania przedrębego.</i></p> <p>W lasach stanowiących przedmiot własności osób prywatnych jak również wspólnot parafialnych i wspólnot leśnych zwiększenie wskaźnika zadrzewienia jest trudne do wykonania. Podkreślono, że dotychczasowa gospodarka leśna jest prowadzona dobrze, zgodnie z zasadami racjonalnego pozyskiwania drewna. Jedną z powszechnie uznawanych zasad prawidłowego gospodarowania lasem jest wycinanie starszych drzew – co daje możliwość prawidłowego rozwoju młodych zadrzewień. Zauważono, że właściciele lasów prywatnych nie wycinają drzew masowo, zaś pojedyncze drzewa wycinane są zasadniczo z przeznaczeniem na opał – co praktykowane jest w sposób niezmienny przez okres ponad stu lat, nie powodując dotychczas jakichkolwiek negatywnych skutków dla ekosystemu, w którym funkcjonują gatunki objęte programem Natura 2000.</p>	<p><i>Prowadzenie prac gospodarczych w sposób umożliwiający utrzymanie lub uzyskanie pełnego lub umiarkowanego zwarcia w drzewostanach przedrębnych (wartość uśredniona dla wszystkich płatów siedliska).</i></p>
	<p>Wniesiono o wykreślenie Wójta Gminy Laskowa jako podmiotu odpowiedzialnego za: utrzymanie zwartości obszarów leśnych na aktualnej powierzchni pełniących funkcje żerowisk nietoperzy poprzez prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej. Decyzję na wycinkę drzew w lasach wydaje Nadleśnictwo, a nie Wójt Gminy. W związku z tym istnieje realne niebezpieczeństwo kolizji kompetencji organów administracyjnych w tym samym przedmiocie objętym władztwem administracyjnym. Podobnie oceniono projekt „obciążenia” Wójta Gminy (który nie jest właścicielem ani zarządcą obiektów sakralnych – kościołów) odpowiedzialnością za zabezpieczenie wlotu dla nietoperzy. Wiąże się to w oczywisty sposób z koniecznością ingerencji w ustawowe uprawnienia właścicielskie względem w/w obiektów.</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>Poprawiono zapis dotyczący podmiotu odpowiedzialnego za utrzymanie zwartości obszarów leśnych na aktualnej powierzchni pełniących funkcję żerowisk nietoperzy zgodnie z wnioskiem (działania dotyczące terenu Gminy Laskowa). Analogicznie poprawiono zapis w działaniach pn. „Utrzymanie zwartości obszarów leśnych” dla pozostałych terenów leśnych w obszarze Natura 2000.</p> <p>W zakresie podmiotu odpowiedzialnego za wykonanie zadania pn. Utrzymanie bezpiecznego wlotu dla nietoperzy, uwaga uwzględniona. Zakres działania dotyczy gospodarki zielenią wysoką, nie będącą lasem (zadrzewienia, pojedyncze drzewa i krzewy) w bezpośrednim otoczeniu kolonii, tj. w obrębie działki ewidencyjnej, na której zlokalizowany jest budynek z kolonią rozrodczą. Działanie na skutek uwzględnienia uwag otrzymało brzmienie:</p> <p><i>Dopuszcza się usuwanie drzew i krzewów ze względów bezpieczeństwa, jednakże wycinka drzew czy krzewów oraz znacząca redukcja koron, powinny być połączone z nasadzeniami młodych drzew i krzewów wyłącznie rodzimych gatunków, uzupełniających luki w trasach przelotu. Zaleca się stosowanie w nasadzeniach gatunków liściastych o obszernej koronie, spełniających funkcję żerowiska dla nietoperzy.</i></p>

		<p>W tym zakresie, na terenach nie będących w rejestrze zabytków, Wójt Gminy Laskowa odpowiada za wydawanie decyzji zezwalających na wycinkę drzew czy krzewów, w ramach których winien uwzględnić ewentualny wpływ na nietoperze będące przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000 i stosować ustalenia zgodne z intencją działania ochronnego. Na terenach będących w rejestrze zabytków odpowiednie zezwolenie wydaje Wojewódzki Konserwator Zabytków.</p> <p>W przypadku kościołów położonych na terenie Gminy Laskowa, kościoły w Kamionce Małej i Ujanowicach są wpisane do rejestru zabytków i w związku z tym podmiotem odpowiedzialnym za wskazany zakres działania jest Wojewódzki Konserwator Zabytków. W przypadku kościołów w Laskowej, Jaworznej oraz w Żmiącej, nie są to obiekty zabytkowe, a zezwolenie na usunięcie drzew lub krzewów wydaje Wójt Gminy Laskowa.</p> <p>Uwzględniając uwagę Wójta Gminy Laskowa poprawiono wskazane podmioty odpowiedzialne za wykonanie działania pn. Utrzymanie bezpiecznego wlotu dla nietoperzy dla kościołów w Kamionce Małej i Ujanowicach. Pozostawiono wskazanie na Wójta Gminy Laskowa, jako odpowiedzialnego za wykonanie ww. działania dla kościołów w Laskowej, Jaworznej oraz w Żmiącej, przy czym doprecyzowano w jakim zakresie odpowiada za wykonanie działania.</p> <p>W związku z uwagą Wójta Gminy Laskowa poprawiono analogicznie zapisy w działaniach pn. Utrzymanie bezpiecznego wlotu dla nietoperzy dla pozostałych kolonii rozrodczych na terenie obszaru Natura 2000.</p>
	<p>Wyrażono krytyczne stanowisko wobec proponowanych obszarów/terytoriów enklaw nietoperzy wyznaczonych na terenie Gminy Laskowa. Zauważono, że niezależnie bowiem od podnoszonych przez mieszkańców poszczególnych Sołectw zarzutów niewystępowania nietoperzy na ich terenach (np. Sołectwo Żmiąca), obszary, na których proponuje się teren enklawy są niezwykle rozległe przy jednoczesnym braku wskazania liczebności populacji kolonii nietoperzy rzekomo funkcjonujących na tych terenach. Zawniosowano o ograniczenie do niezbędnego minimum proponowanych obszarów enklaw po wcześniejszej inwentaryzacji liczebności kolonii nietoperzy. Wniesiono o określenie terytorium enklaw nietoperzy na terenie Gminy</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>W zakresie planu zadań ochronnych nie leży zmiana granic obszaru Natura 2000. Granice te są wszakże analizowane na etapie sporządzenia dokumentacji, jednak pod kątem ich właściwego poprowadzenia dla potrzeb przedmiotów ochrony, tzn. czy w obszarze ujęte są tereny zabezpieczające odpowiednie siedliska gatunków i odpowiedni zasób siedlisk przyrodniczych. Należy tu zaznaczyć, że jedynie powody natury merytorycznej mogą być podstawą do wyłączenia danego terenu z obszaru Natura 2000.</p> <p>W odniesieniu do przebiegu granic enklaw obszaru Natura 2000 w Gminie Laskowa oraz na terenie miejscowości Żmiąca należy zaznaczyć, że poza kościołem w Żmiącej, plan zadań ochronnych wskazuje obszary istotne dla nietoperzy: trasy przelotu i żerowiska. Istotne jest również to, że Żmiąca znajduje się w jednej enklawie obszaru wraz z koloniami rozrodczymi zlokalizowanymi w kościołach w Jaworznej i Ujanowicach. W związku z tym, siedliska</p>

	<p>Laskowa wyznaczając je w sposób proporcjonalnych w stosunku do innych enklaw zaznaczonych w planie zadań ochronnych na terenie pozostałych Gmin objętych planem.</p>	<p>nietoperzy wskazane w miejscowości Żmiąca stanowią istotne siedliska dla nietoperzy z wszystkich kolonii rozrodczych z danej enklawy (w szczególności, że Żmiąca jest położona pomiędzy kościołami w Jaworznej i Ujanowicach). W niewielkiej odległości od ekławy Jaworzna-Żmiąca-Ujanowice położone są również enklawy obszaru: Kamionka Mała, Laskowa i Łososina Górna, w których zlokalizowane są kolonie rozrodcze nietoperzy. Jednym z głównych zagrożeń dla nietoperzy będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 Ostoje Nietoperzy Beskidu Wyspowego jest utrata tras migracji i terenów żerowiskowych. Wyłączenie z obszaru Natura 2000 terenu miejscowości Żmiąca zmniejszyłoby powierzchnię chronionych siedlisk nietoperzy oraz pogorszyłoby integralności obszaru Natura 2000. Nieobjęcie siedlisk nietoperzy granicami obszaru Natura 2000 w innych enklawach nie może być przesłanką do zmniejszenia obszaru Natura 2000 w Gminie Laskowa, a tym samym pogorszenia perspektyw ochrony nietoperzy.</p>
<p>Anna Bator PTPP „pro Natura”, 11.03.2015 r.</p>	<p>Zaproponowano dla stanowiska nocka dużego w kościele w Podegrodziu dodanie działania polegającego na zainstalowaniu na strychu platformy na guano</p>	<p>Uwaga uwzględniona. Obecność kolonii rozrodczej nocka dużego na strychu kościoła, w szczególności zabytkowego, jakim jest kościół w Podegrodziu, z uwagi na znaczne ilości wytwarzanego przez nietoperze guano, wymaga instalacji zabezpieczeń. Do załącznika nr 5 do zarządzenia, w którym wskazuje się działania ochronne dla kolonii rozrodczej nocka dużego zlokalizowanej w kościele w Podegrodziu dodano działanie nr 156a polegające na przeprowadzeniu prac adaptacyjnych na strychu optymalizujących stan siedliska nietoperzy (w tym budowa platformy na guano zabezpieczonej folią paroprzepuszczalną). Z uwagi na brak zgody właściciela budynku kościoła w Podegrodziu na przeprowadzenie monitoringu nietoperzy, nie ma aktualnych informacji o stanie zachowania siedliska gatunku (strychu kościoła). Jednakże wszelkie działania z zakresu ochrony czynnej nie mogą zostać wykonane bez zgody właściciela obiektu. Warunek ten jest zawarty w informacji o podmiocie odpowiedzialnym za wykonanie danego działania: „Sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 w porozumieniu z właścicielem/zarządcą budynku”.</p>
	<p>Zaproponowano dla stanowiska podkowca małego w kościele w Żmiącej dodanie działania polegającego na wykonaniu wlotów dla nietoperzy</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. W załączniku nr 5 do zarządzenia dla kolonii rozrodczej podkowca małego zlokalizowanej w kościele w Żmiącej jest już wpisane działanie pn. „Udrożnienie wlotów dla nietoperzy”, polegające na wykonaniu otworów wlotowych.</p>

W związku z otrzymaniem uwag Ministra Środowiska do zarządzeń w sprawie ustanowienia planów zadań ochronnych dla innych obszarów Natura 2000 (m.in.

Krynica PLH120039 i Na Policy PLH120012) przekazanych w trybie kontroli aktów prawa miejscowego ustanowionych przez wojewodę i organy niezespółonej administracji rządowej (Dz. U. z 2009 r. nr 222, poz. 1754), poprawiono następujące zapisy w projekcie zarządzenia w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoje Nietoperzy Beskidu Wyspowego PLH120052:

- poprawiono brzmienie zapisu wskazującego podmiot odpowiedzialny za wykonanie działania - w przypadku wskazania w działaniu ochronnym na właściciela/zarządcę nieruchomości, z uwagi na możliwość objęcia działaniem podmiotów prywatnych, dodano zapis „na podstawie porozumienia ze sprawującym nadzór na obszarze Natura 2000”;

- zmieniono brzmienie działań ochronnych dla siedlisk leśnych wskazujących na konieczność sporządzenia uproszczonych planów urządzenia lasu. Minister Środowiska zwrócił w odniesieniu do innego zarządzenia uwagę, że zapisy planu zadań ochronnych nie mogą powtarzać zapisów obowiązujących ustaw, a na obowiązek sporządzenia uproszczonego planu urządzenia lasu wskazuje ustawa o lasach. W związku z powyższym działanie np. „Opracowanie uproszczonych planów urządzenia lasu” (nr. 3, 8 i 16) zastąpiono działaniem pn. „Zapewnienie trwałości kompleksów leśnych” o treści: „Zapewnienie trwałości kompleksów leśnych na gruntach nie należących do Lasów Państwowych poprzez prowadzenie ciągłej, planowej gospodarki leśnej wynikającej z uproszczonych planów urządzenia lasu. W przypadku braku planu urządzenia lasu, niezwłoczne opracowanie dokumentu.” Do nowego zapisu działania określono odpowiednio podmioty odpowiedzialne za jego wykonanie.

Ponadto na skutek istotnych zmian, które zaszły w ostatnim czasie w siedliskach nietoperzy w obszarze Natura 2000, dokonano dodatkowej analizy całego zarządzenia i kierując się zapisem art. 28 ust. 5 ustawy o *ochronie przyrody*, postanowiono zmienić lub uzupełnić inne zapisy w zarządzeniu w następujący sposób:

1. zaktualizowano listę zagrożeń dla poszczególnych stanowisk kolonii rozrodczych nietoperzy w załączniku nr 3 dostosowując ją do aktualnej sytuacji. Zmiana dotyczy zagrożeń zidentyfikowanych dla:

- kościoła w Nowym Rybiu – uwzględniono wykonanie nasadzeń zastępczych wokół kościoła,

- kościoła w Szyku – dodano nowe zagrożenia istniejące na trasach migracji w sąsiedztwie kościoła: usunięcie drzew i krzewów bez zastosowania nasadzeń zastępczych oraz niewłaściwe oświetlenie;

- kościoła w Kamionce Małej – dodano nowe zagrożenia istniejące dotyczące silnej iluminacji w otoczeniu kościoła oraz przzerwiania tras migracji przez usunięcie drzew i krzewów bez zastosowania nasadzeń zastępczych;

- kościoła w Jaworznej - dodano nowe zagrożenia istniejące dotyczące otoczenia kościoła polegające na silnej iluminacji oraz przzerwaniu tras przelotu przez usunięcie drzew i krzewów bez zastosowania nasadzeń zastępczych;

- kościoła w Ujanowicach – w związku z wykonaniem remontu dachu kościoła, usunięto z zagrożeń istniejących zagrożenie związane z pogarszającym się stanem technicznym dachu, a zagrożenie związane z niepokojeniem przez człowieka wskazano jako potencjalne;

- kościoła w Słopnicach – wskazano jako istniejące zagrożenie dotyczące bezpośredniego otoczenia kościoła oraz tras migracji związane z nadmiernym oświetleniem;

- kościoła w Łukowicy – dodano do zagrożeń istniejących, odnoszących się do bezpośredniego otoczenia kościoła oraz tras migracji, wycinkę drzew i krzewów bez zastosowania nasadzeń zastępczych;

- kościoła w Łososinie Górnej – wskazano jako istniejące zagrożenie związane z koniecznością przelatywania nietoperzy nad ruchliwą drogą na trasie migracji;

- kościoła w Łącku – dodano nowe zagrożenie istniejące dla stanowiska kolonii rozrodczej związane z zaobserwowaną wysoką śmiertelnością nietoperzy o nieznanym przyczynie;

- kościoła w Jazowsku – w związku z wykonaniem remontu dachu kościoła, usunięto z zagrożeń istniejących zagrożenie związane z pogarszającym się stanem technicznym dachu, a zagrożenie związane z remontem dachu i strychu wskazano jako potencjalne. Dodano nowe zagrożenia istniejące dla tras migracji w sąsiedztwie kościoła w Jazowsku związane z usunięciem drzew i krzewów bez zastosowania nasadzeń zastępczych i nieodpowiednim oświetleniem.

- wszystkich stanowisk nietoperzy i ich siedlisk – dodano zagrożenie istniejące polegające na pogorszeniu stanu siedlisk zwierząt na skutek niedostatecznej wiedzy o obszarze Natura 2000 i przedmiotach ochrony w instytucjach wydających zezwolenia lub realizujących inwestycje.

2. Zmieniono w załączniku nr 4 cel działań ochronnych dla nocka dużego z „osiągnięcia właściwego stanu ochrony” na „poprawę stanu ochrony”. Zmiana wynika z wyraźnego trendu spadkowego całej populacji gatunku w kraju i przy aktualnym stanie zachowania gatunku w obszarze U2, realnym celem będzie poprawa stanu ochrony do U1.

3. Dostosowano listę działań ochronnych dla poszczególnych stanowisk kolonii rozrodczych nietoperzy zawartą w załączniku nr 3 do zarządzenia:

- dla działania pn. „Opracowanie i wykonanie projektu zagospodarowania zieleni” dodano zakres związany z wdrażaniem opracowanego planu. Do zmienionej treści działania wskazano właściwe podmioty odpowiedzialne za jego wykonanie. W przypadku, gdy plan dla danej kolonii rozrodczej został już opracowany, w zakresie działania pozostawiono jedynie wdrażanie zapisów planu zagospodarowania zieleni;

- dla kościoła w Szyku działanie polegające na konserwacji gontu na dachu kościoła zmieniono na remont dachu kościoła z wymianą pokrycia dachu na bardziej trwałe i niewymagające częstej konserwacji, a konserwację gontu pozostawiono jako dodatkowe;

- dla lokalizacji kolonii rozrodczych, w sąsiedztwie których przerwana została ciągłość tras migracji (Szyk, Kamionka Mała, Słopnice, Łukowica, Jazowsko), zmieniono działanie polegające na „Utrzymaniu zwartości i ciągłości zadrzewień, zakrzewień oraz zarośli” na działanie pn. „Poprawa zwartości i ciągłości zadrzewień i zakrzewień”, zakładające wykonanie niezbędnych nasadzeń bądź minimalizację wpływu nadmiernego oświetlenia;

- dla kolonii rozrodczej zlokalizowanej w kościele w Łososinie Górnej usunięto zrealizowane działanie polegające na zbadaniu wpływu dróg na populację nietoperzy w obszarze enklawy. Na podstawie uzyskanych wyników i stwierdzonego zagrożenia, zaplanowano działanie zmniejszające ryzyko kolizji nietoperzy przelatujących nad drogą z pojazdami;

- dla kolonii rozrodczej zlokalizowanej w kościele w Łącku zaplanowano działanie polegające na przeprowadzeniu badań mających na celu określenie przyczyn wysokiej śmiertelności nietoperzy;

- zmieniono treść działania pn. „Zmniejszenie antropopresji i ograniczenie wandalizmu”, wskazując konkretne grupy odbiorców, do których powinny być skierowane działania informacyjne.

4. W załączniku nr 8 podano aktualnie obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego gmin oraz studium uwarunkowań i kierunków

zagospodarowania, a także wskazano na potrzebę zmiany wymienionych dokumentów w zakresie utrzymania zieleni wysokiej w otoczeniu kolonii rozrodczych oraz na trasach migracji, a ponadto instalowania oświetlenia zewnętrznego w sposób nie pogarszający stanu zachowania siedlisk nietoperzy.

W związku z ilością zmian koniecznych do wprowadzenia do projektu zarządzenia, zgodnie z art. 39 ust. 1 pkt. 1-5 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko w związku z art. 28 ust. 4 ustawy o ochronie przyrody, w dniu 18 października 2016 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Krakowie, wydał obwieszczenie znak: OP-II.6320.7.8.2016.KP, informujące o ponownej możliwości zapoznania się oraz składania uwag i wniosków do projektu zarządzenia w sprawie planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoje Nietoperzy Beskidu Wyspowego PLH120052. Obwieszczenie zostało podane publicznej wiadomości poprzez:

- wywieszenie na tablicy ogłoszeń Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Krakowie;

- opublikowanie na stronie Biuletynu Informacji Publicznej (BIP) Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Krakowie;

- wywieszenie na tablicach ogłoszeń Urzędu Gminy Słupnice, Urzędu Gminy Limanowa, Urzędu Miasta Limanowa, Urzędu Gminy Laskowa, Urzędu Gminy Łososina Dolna, Urzędu Gminy Raciechowice, Urzędu Gminy Łącko, Urzędu Gminy Podegrodzie, Urzędu Gminy Jodłownik, Urzędu Gminy Dobra, Urzędu Gminy Łukowica oraz Urzędu Gminy Wiśniowa;

- opublikowanie w dniu 18.10.2016 r. ogłoszenia w prasie o odpowiednim do rodzaju dokumentu zasięgu (Gazeta Krakowska).

Projekt zarządzenia i dokumentacja do planu zadań ochronnych zostały umieszczone na stronie internetowej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Krakowie oraz udostępnione w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Krakowie. Osoby zainteresowane projektem miały 21 dni na składanie uwag i wniosków.

W wyznaczonym terminie wpłynęły następujące uwagi i wnioski:

Podmiot zgłaszający i data zgłoszenia	Uwaga lub wniosek	Sposób rozpatrzenia
Burmistrz Miasta Limanowa (09.11.2016 r.)	Wniosek do załącznika nr 7 do projektu zarządzenia dotyczący wyłączenia z tras przelotu nietoperzy centralnej części działek nr ew. 96/7 i 96/6 obr. ew. 1 w Limanowej, a pozostawienie trasy przelotu w obrębie zadrzewionej skarpy terenowej znajdującej się na przedmiotowych działkach w części przylegającej do działki nr ew. 95i 97/5.	Uwaga uwzględniona. Poprawiono przebieg tras migracji nietoperzy dla enklawy w Łososinie Górnej zgodnie z wnioskiem: wydzielono na działkach nr ew. 96/7 i 96/6 obr. ew. 1 w Limanowej część wskazaną jako trasę migracji nietoperzy. Zmiana przedstawiona została w załączniku nr 7 do zarządzenia. Należy jednak podkreślić, że wskazanie w planie zadań ochronnych zadrzewień jako trasy przelotu nie neguje możliwości ich użytkowania zgodnie z przeznaczeniem w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Realizacja ewentualnych inwestycji w sposób nie pogarszający stanu zachowania nietoperzy (nie przerywający trasy migracji) nie będzie znacząco negatywnie oddziaływać na obszar, np. zainwestowanie działki można zrealizować z pozostawieniem nieoświetlonego pasa zieleni wysokiej pełniacej

		funkcję korytarza migracji. O możliwości zmiany zagospodarowania działki w tym przypadku nie decyduje zapis PZO a wynik przeprowadzonej oceny oddziaływania na obszar Natura 2000. Jednocześnie fakt przeznaczenia danego terenu pod usługi nie oznacza, że nietoperze go nie wykorzystują. Na czas sporządzania planu zadań ochronnych wskazany we wniosku teren pozostaje niezabudowany i zadrzewiony, a o sposobie przeprowadzenia ewentualnej inwestycji powinna zadecydować przeprowadzona ocena oddziaływania na obszar Natura 2000.
Polskie Stowarzyszenie Energetyki Wiatrowej (08.11.2016 r.)	Uwaga dotycząca załącznika nr 3 do projektu zarządzenia, zagrożenia potencjalnego dla gatunków nietoperzy C03.03 Produkcja energii wiatrowej. Lokalizowanie na trasach przelotu, w żerowiskach lub w ich sąsiedztwie turbin wiatrowych: (...) w naszej opinii przeprowadzenie oceny oddziaływania inwestycji wiatrowej na obszar Natura 2000, zawierającej analizę wariantów jej realizacji, daje możliwość właściwego lokalizowania turbin wiatrowych, z wyłączeniem tras przelotu i żerowisk nietoperzy. Stoimy na stanowisku, że potencjalny wpływ może być znacząco ograniczony lub zupełnie wyeliminowany przez optymalny dobór lokalizacji oraz rzetelną ocenę oddziaływania na środowisko, której rolę warto wzmocnić przy formułowaniu tak szczegółowych zaleceń.	Uwaga nieuwzględniona. Zagrożenie C03.03 Produkcja energii wiatrowej zostało wskazano dla nietoperzy jako potencjalne. Plan zadań ochronnych nie neguje możliwości realizacji inwestycji. Obowiązek przeprowadzenia ewentualnej oceny oddziaływania na obszar Natura 2000 wynika z przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.
Krzysztof Piksa (04.11.2016 r.)	Uwaga do zagrożenia potencjalnego dla kolonii nietoperzy w klasztorze w Szczyrzycu G05.06 Chirurgia drzewna, ścinanie na potrzeby bezpieczeństwa, usuwanie drzew przydrożnych: jest to zagrożenie aktualne (przedstawiono fotografie dokumentujące zagrożenie).	Uwaga uwzględniona. Zagrożenie G05.06 Chirurgia drzewna, ścinanie na potrzeby bezpieczeństwa, usuwanie drzew przydrożnych dla kolonii nietoperzy zlokalizowanej w klasztorze w Szczyrzycu przeniesiono do istniejących. Zagrożenie to dodano również do zagrożeń istniejących na trasach migracji.
	Działania związane z ochroną czynna powinny być związane z zidentyfikowanymi aktualnymi i potencjalnymi zagrożeniami, np. budowa platformy na guano i usuwanie guana. Nie ma potencjalnego zagrożenia związanego z gromadzeniem się na strychu guana nietoperzy.	Uwaga uwzględniona. Do zagrożeń istniejących dla wszystkich kolonii rozrodczych dodano zagrożenie związane z gromadzeniem się na strychu guana nietoperzy.
	Uwaga dotycząca kolonii rozrodczej zlokalizowanej w kościele w Szyku: proponuje się remont strychu, ale w załączniku z zagrożeniami nie ma	Uwaga uwzględniona. Uzupełniono listę zagrożeń istniejących dla kolonii rozrodczej nietoperzy zlokalizowanej w kościele w Szyku, o zagrożenie związane z pogarszającym się stanem technicznym dachu.

	sformułowanych zagrożeń, które by wskazywały taką potrzebę.	
Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa Starostwo Powiatowe w Limanowej (02.11.2016 r.)	Uwaga dotycząca działania ochronnego w załączniku nr 5 do projektu zarządzenia „zapewnienie trwałości kompleksów leśnych poprzez utworzenie w pierwszych trzech latach obowiązywania planu zadań ochronnych uproszczonych planów urzędzenia lasu przez starostwa powiatowe”: zapis powinien być zmieniony, gdyż zapewnienie trwałości kompleksów leśnych na gruntach nie należących do Lasów Państwowych poprzez prowadzenie ciągłej, planowej gospodarki leśnej zgodnie z ustawą o lasach jest prowadzenie na podstawie uproszczonych planów urzędzenia lasu lub w przypadku ich braku na podstawie decyzji ustalającej zadania z zakresu gospodarki leśnej. Wykonanie uproszczonych planów urzędzenia lasu wiąże się z ograniczonymi możliwościami finansowymi przeznaczonymi na ten cel. Zapis sugerujący, że plany te należy wykonać do trzech lat po wejściu w życie w/w rozporządzenia może okazać się niemożliwe do zrealizowania. Dlatego prosimy o zmianę zapisu w taki sposób, aby utrudnienia wynikające od czynników niezależnych od starostw powiatowych nie były przyczyną ewentualnych nieporozumień.	Uwaga uwzględniona. W załączniku nr 5 w działaniu ochronnym pn. „Zapewnienie trwałości kompleksów leśnych” wskazanym dla siedlisk leśnych żywej i kwaśnej buczyny oraz świętokrzyskiego boru jodłowego, zmieniono zapis wskazujący na termin wykonania działania ochronnego na „działanie do wykonania w trakcie obowiązywania planu zadań ochronnych”. Jednocześnie działanie wskazuje na potrzebę „niezwłocznego opracowania” uproszczonych planów urzędzenia lasu, dla lasów własności innej niż Skarbu Państwa. Potrzeba ta wynika z konieczności zapewnienia racjonalnej i planowanej gospodarki leśnej opartej o wiedzę z zakresu leśnictwa z uwzględnieniem potrzeb chronionych siedlisk. W wyniku uwzględnienia uwagi działanie nadal obowiązuje podmioty odpowiedzialne za sporządzanie uproszczonych planów urzędzenia lasu do niezwłocznego podjęcia działań w tym kierunku, nie narzuca jednocześnie krótkiego terminu, który z uwagi na potrzebę pozyskania funduszy, może być niemożliwy do dotrzymania.

Oprócz zmian wynikających ze zgłoszonych uwag i wniosków w konsultacjach społecznych, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Krakowie we własnym zakresie poprawiła w załączniku nr 8 do zarządzenia zapis dotyczący uchwały Rady Gminy Dobra w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego - wskazano aktualną uchwałę nr XXIII-143/16 Rady Gminy Dobra z dnia 22.08.2016 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Dobra (Dz. Urz. Woj. Małop. poz. 5144 z 2016 r.).

Projekt zarządzenia, na podstawie art. 59 ust. 2 z dnia 23 stycznia 2009 r. *o wojewodzie i administracji rządowej w województwie*, został uzgodniony przez Wojewodę Małopolskiego w dniu 13 stycznia 2017 r.